

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni rač. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratom: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—

1050 letnica smrti sv. Metoda.

Meseca aprila smo praznovali 1050-letnico, odkar je na staroslavnem Velehradu na Moravi zatisnil svoje trudne oči starejši obeh slavni solunskih bratov in slovanskih blagovestnikov: sv. Metod. Na veliki torek leta 885, ko je minilo od smrti filozofa Konstantina Cirila v Rimu šele 15 let, je častiljivi, toliko preganjani moravski in panonski nadškof izročil svojo dušo Gospodu.

Z njim je legla v grob tudi ena največjih zamisli rimskih papežev: na cerkveno-političnem polju sodelovati na ustanovitvi mogočne slovanske države, ki naj bi bila na eni strani protitež proti naraščajoči nemški in frankovski oblastnosti na zapadu in bizantinski oblastnosti na vzhodu, na drugi strani bi pa tvorila zlati most krščanske edinosti in sprave med temi narodi; obsegala bi velik del današnjih severnih Slovanov in sčasoma večino ali celo vse južne Slovane, ki tedaj od severnih bratov še niso bili zemljepisno, pa tudi ne jezikovno ločeni. To je bil smisel ustanovitve nove moravsko-panonske nadškofije, s katero naj bi bila obnovljena starodavna sremska metropolija, pod katero so spadale tudi stare škofije v Emoni (Ljubljana), Celje (Celje), Petoviju (Ptuj) in Singidumu (Beograd). Slovansko bogoslužje, ki sta ga z dovoljenjem in blagoslovom rimske stolice uvedla sveta brata, naj bi slovanska plemena vezalo naravnost z Rimom, ki jim vsled tega v cerkvenopravnem oziru ne bi bilo treba priznavati nemške ali bizantinske nadoblasti. Da so se ti načrti uresničili, bi bila zgodovina Slovanov v Evropi precej drugačnejša od današnje.

Politična kratkovidnost in nesloga slovanskih knezov, združena z zavistjo, zlobnimi in trigami in brezobzirnim nasiljem s strani sovražnikov, sta sicer uničili veliko prvotno zamisel, toda kljub temu je seme, zasejano med slovanske rodove, vzklilo in obrodilo bogat sad. Sv. Metod je namreč ali sam ali po svojih učencih širil blagovest tudi med slovanskimi sosedi Moravanov in Panoncev, zlasti med Čehi, katerih vojvoda Borivoja je, kakor poroča staro izročilo, tudi sam krstil.

Metod je bil, kakor njegov brat Ciril, vzgojen v tedaj največjem kulturnem središču Evrope, v Carigradu, kjer je v onih časih misijonska ideja cvetela. Ne le gorečnost za širjenje krščanske vere med poganskimi sosedi,

temveč tudi državni interes sam je nagibal bizantinske cesarje in patriarhe, da so barbarska plemena, ki so ogrožala Bizanc, skušali pridobiti za krščanstvo, in tako razširiti svoj vpliv izven mej cesarstva. Zato gotovo ni malo laskalo cesarju Mihaelu III., ko je prejel celo iz daljne Moravske prošnjo od kneza Rastislava, naj mu za oznanjevanje evangelija pošlje slovanskega jezika zmožnih misijonarjev.

Iste misijonskega duha sta bila prevzeta sveta brata. Poleg apostolske gorečnosti in svetosti njunega življenja je bilo pa zlasti slovansko bogoslužje tista mogočna sila, ki je vplivala na srce Slovanov, da so se oklenili krščanstva. Glagolsko pismo, delo od Boga razsvetljenega uma sv. Cirila, se je razširilo ne le v mejah Metodove nadškofije, temveč daleč preko njih. Ko so bili po Metodovi smrti njegovi učenci izgnani iz Svetopolkove države, ki je kmalu zatem pod navalom Madžarov razpadla, so ponesli svete knjige seboj ter razširili slovansko liturgijo med Hrvati, Srbi in zlasti Bolgari, kjer se je začela v X. stoletju na tej podlagi, toda v cirilskih črkah, prava zlata doba bolgarske književnosti. Od tam

se je slovanska liturgija razširila v Moldavijo in Vlaško, Besarabijo in Rusijo, ki jo je širila dalje proti vzhodu.

Tudi na Slovence je blagodejno vplivala Metodova dedščina. Saj je bil panonski knez Kocelj največji zaščitnik in pospeševalec Metodovih idej, dokler niso njega in njegovega dela uničili Nemci in Madžari. Toda popolnoma iztebiti ga niso mogli, premočna je bila ideja, ki si je sama utirala pot. Ko sv. Pavlin, patrijarh od l. 787 do 802, ni mogel niti z darovi po latinskih duhovnikih pridobiti poganskih Slovencev, tako beremo v »Slavia Italica«, jim je poslal slovanskih duhovnikov, in komaj so slišali evangelij v jeziku sv. Cirila in Metoda, so se vsi spreobrnil k novi veri. Glagoljanje se je ohranilo med Slovenci na Štajerskem, Primorskem in Kranjskem še pozno v novo dobo.

Med Slovenci ima danes »Bratovščina sv. Cirila in Metoda«, ustanova škofa Slomškega, varovati in širiti duha slovanskih blagovestnikov; duha cerkvene edinosti vseh Slovanov pod vodstvom naslednika sv. Petra, duha velike ljubezni do lastnega naroda, do materinega jezika in domovine. Naj bi tudi naša, za bodočnost Slovencev tako usodna doba, našla med nami mož Metodovega in Slomškevega duha.

Skupščinske volitve na Čehoslovaškem bodo dne 15. maja. Vloženih je 17 list, za 3 manj kakor pri zadnjih volitvah pred šestimi leti. Volitev se bo udeležilo 10 čehoslovaških, 6 nemških in 1 karpatsko-ruska lista. Madžarska manjšina se je zvezala z nemškimi strankami.

Oboroževanje Nemčije. Že zadnjič smo poročali, kako je razburkala evropski svet nova vest iz Nemčije, da namreč Hitlerjeva vlada ni le uvedla splošne vojaške dolžnosti, ampak se oborožuje Nemčija z vso naglico na suhem, na morju in v zraku. 12 podmornic, po 250 ton vsake, katere so Nemcem po versajski mirovni pogodbi odločno prepovedane, grade že od lani in je v pristanišču Kiel otvorbena podmorniška šola, v kateri se vežbajo nemški pomorščaki za službo na podmornicah. Nadalje zgradijo v Nemčiji dnevno 15 lovskih letal in poleg tega 9 velikih prometnih aeroplanov, ki se lahko takoj spremenijo v bombna letala z veliko nosilnostjo. Nemška leta-

la frčijo s 300 km na uro. Nemška bombna letala nosijo seboj do 2 toni bomb.

Španska vlada v krizi. Ministrski predsednik Lerroux je podal predsedniku republike ostavko cele vlade. Desnica je odklonila vladi pomoč in ta ni mogla računati pri zopetnem sestanku parlamenta na večino. Upajo, da bo Lerroux de učarje pomiril in še nadalje ostal na čelu vlade.

Francosko-ruska pogodba je bila podpisana v Parizu dne 3. maja. Od prvotnega načrta vojaške je le ostala pogodba medsebojni pomoči v smislu določil Zveze narodov.

Italija in Abesinija. Italija je zbrala ob abesinski meji vojsko 70.000 moških, ki čakajo na povelje, da udarijo preko meje in prične vojno. Sedaj prihajajo poročila, ki znajo povedati, da bi se lahko razvil oborožen obračun med Italijani in Abesinci šele enkrat na jesen. Med italijanskim vojaštvom v Abesiniji vlada že sedaj skrajna nezadovoljnost in je prišlo do izgrediv in uporov, katere so zadušili s pomočjo črnih milicnikov. Kakim italijanskim osvajalnim načrtom se bo uprla Abesinija z vsemi močmi. V abesinski pre-